

Γιά ένα βιώσιμο περιβάλλον

Συστήματα και τόποι.

Όταν οι φυσικές διαδικασίες ζωής έναρμονίζονται χωροχρονικά μέσα στον άπτικό χώρο που τις περιβάλλει και ταυτόχρονα μεγεθύνουν τις δυνατότητες ζωής του κοινωνικού συνόλου τότε μπορούμε να μιλάμε για μία επιτυχημένη άμοιβαία συνύπαρξή τους. Όταν ακόμη οι θερμοδυναμικές διαδικασίες της πόλης συσσωρευμένης συστηματικά πάνω στα συστήματα της, άφομοιώνονται από τις κυκλικές διαδικασίες της φύσης χωρίς να αφήνουν άμεσες επιπτώσεις πάνω τους τότε μπορούμε να μιλάμε για μία επιτυχημένη και τεχνοοικολογική συνύπαρξη.

Η κοινωνική έπαφή από την άλλη μεριά είναι δυνατόν να θεωρηθί επιτυχής, όταν επιτρέπεται μια άμοιβαία συνύπαρξή τους με τό περιβάλλον κι' όταν οι πολιτιστικές της προσδοκίες δέν παραβιάζονται. Ο σχεδιασμός ενός τόπου ή περιβάλλοντος πρέπει να ικανοποιή όχι μόνο τις παραπάνω συνθήκες αλλά και τις καθαρά αντίληπτικό-συναισθηματικές ανάγκες του χρήστη. Έτσι, ενώ τό όπτικό άκουστικό περιβάλλον μās έπηρεάζει θετικά ή άρνητικά να κινούμεθα, παραμένουμε μέσα σ' αυτό ή και να τό άποφεύγουμε, οι μνημονικοαντίληπτικές μας έντυπώσεις, τις όποιες δομούμε καθημερινά, συμπληρωνόμενες και από τις διαισθητικές μας ικανότητες να βλέπουμε πέρα από την φυσική πραγματικότητα με την όραση της μνήμης ή της προσδοκίας, μās ύποβοηθούν στο να προσανατολιζόμαστε και ν' αξιολογούμε τό περιβάλλον ποιοτικά και ποσοτικά. Οι διαθέσεις αυτές, παρά τό ότι όπωσδήποτε διαφέρουν

ποιοτικά από την άκαμπτη πραγματικότητα του Εύκλειδίου χώρου ή και του Νευτονίου χρόνου, έντούτοις όμως συνυπάρχουν, δημιουργώντας πολυποίκιλες έμπειρικές πραγματικότητες.

Όμως καθώς οι άξίες του πολιτιστικού περιβάλλοντος επιβάλλονται με την σειρά τους καθημερινά στον άξιολογικό-γνωσιολογικό κόσμο του άτόμου κι έγκαθιδρύουν βιώματα και πίστεις, δημιουργούν μία πραγματικότητα ή όποία δέν είναι ούτε εύκολο αλλά κι' ούτε ένδεικνυται να παραγνωρίσουμε.

Η καθαρά ψυχολογική συμπεριφορά του άτόμου έπηρεάζεται είτε από βαθειές βιολογικές ανάγκες για άνταλλαγή ή άποφυγή με άλλα άτομα είτε από τά έγκαθιδρυμένα διανοητικά του βιώματα.

Έτσι ό σχεδιασμός του περιβάλλοντος μπορεί να ύποβοηθήση στην άμεσότητα έκφρασης των πολυποίκιλων ανθρώπινων αναγκών μόνον μέσω της παροχής έλατηρίων εύκαιριών και ρεαλισμού.

Η βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης ενός τόπου δέν έχει σαν άποτέλεσμα πάντοτε και την καλλιτέρευση όλων των συστημάτων που τό άποτελούν, ούτε και ή βελτίωση ενός συστήματος έχει άμοιβαία επίδραση πάνω στους τόπους ή στα συστήματα ζωής με τά όποια ένδέχεται να συσχετίζεται. Έτσι όταν ό έπανασχεδιασμός ενός τόπου ή συστήματος εμφανίζεται σαν άναγκαίος, ένδεικνυται ν' αναλύεται όσο είναι δυνατόν ή αίτιολογική έπιρροή του πάνω στο ύπόλοιπο περιβάλλον ή οίκουσύστημα.

Μία από τις διαπιστώσεις για τον επανασχεδιασμό των συστημάτων του περιβάλλοντος είναι και τ' ότι είναι είτε αυτογενή προκύπτουν δηλαδή μέσα από την ίδια την πραγματικότητα σαν όμοιοστατικές εκφράσεις ώρισμένων άσυνειδήτων αναγκών, είτε είναι προ-σχεδιασμένα, όπως π.χ. οί περιπτώσεις της ΔΕΗ του ΟΤΕ, της ΕΕΥ κλπ. Οί δυσκολίες επανασχεδιασμού των συστημάτων αυτών όμως δεν είναι βασικά τεχνικής φύσης, γιατί αφού στην πρώτη περίπτωση δηλαδή στα αυτογενή δεν υπάρχει υπεύθυνος για να εισηγηθῆ την βελτίωση του συστήματος στην δεύτερη περίπτωση ο υπεύθυνος δεν επιτρέπει σέ τρίτα πρόσωπα να υπεισέλθουν στην ανάλυση των προβλημάτων της όργάνωσης τους για ποικίλους λόγους.

Ἄκόμη και στ' αυτογενή συστήματα όπου σέ τελευταία ανάλυση θά πρέπη να θεωρήσουμε τὸ κράτος σαν τὸν μόνο ἴκανο ν' αναλάβη τὸ βάρος τῆς υπευθυνότητας, υπάρχει, μία αντίδραση ἡ ὁποία γεννιέται ἐντελῶς φυσιολογικά μέσα ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν φύση του προβλήματος. Ὁ κρατικὸς μηχανισμὸς ὅταν δὲν ἔχει ὁργανωθῆ κατάλληλα γιὰ ν' ἀντιδράσῃ σ' ἓνα νέο πρόβλημα φυσικὸ εἶναι ν' ἀντιδράσῃ αὐθόρμητα πιθανὸν πολλὰς φορές μὲ αὐθαιρεσία, γιὰ νὰ βρῆ μία ἄμεση λύση σ' ἓνα πρόβλημα. Τὸ πρόβλημα περιπλέκεται ἀκόμη περισσότερο ὅταν ὁ κρατικὸς φορέας παίρνει, χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ πολλὰς φορές, λανθασμένο δρόμο γιὰ τὴν ἐπίλυσή του. Ἡ Ἀρχὴ ἀπὸ τὴν φύση τῆς ἀποφεύγει νὰ ἀνακοινῶνῃ δημοσίως στὸ κοινὸ τὰ σφάλματά της (ἂν καὶ αὐτὸ θὰ ἦταν πάρα πολὺ λογικό). Ἔτσι προσπαθῶντας νὰ σκεπάσῃ κάποιον σφάλμα ὄχι μόνο δὲν καταφέρνει νὰ ἐπιλύσῃ τὸ ἀρχικὸ πρόβλημα ἀλλὰ καὶ δημιουργεῖ ἓνα καινούργιο τὸ ὁποῖο συνήθως ἀπαιτεῖ

ένα πρόσθετο άμυντικό μηχανισμό για να προστατέψη το δημόσιο είδωλό της. Όμως το κοινό δεν ξεγελιέται από την γραφειοκρατική συμπεριφορά γιατί έχει διορατικότητα και αντίληψη με την όποια διαβλέπει και παρακολουθεί και πέρα από τα φαινόμενα. Τι ενδιαφέρει το κοινό, όλοι μας το ξέρουμε, είναι ή άμεσότητα στην επίλυση των καθημερινών προβλημάτων του. Όταν αυτή ή άμεσότητα συμπιέζεται ή περιπλέκεται μέσα σε καθαρά μηχανιστικές διαδικασίες ή την υπερκλίμακα του φαινομένου «κρατικός μηχανισμός»

και αποκτά εξτρεμιστικές, ή και απάνθρωπες διαστάσεις, τότε ο άνθρωπος δεν είναι τίποτε άλλο παρά ένα άπο τα έλατήρια για την λειτουργία ενός συστήματος κι' όχι ο στόχος του τί θα πρέπει να είναι το σύστημα για να τον εξυπηρετήσει. Το οικολογικό εργαστήριο πιστεύει ότι αν θέλουμε να εξανθρωπίσουμε το περιβάλλον μας, θα πρέπει να εξανθρωπίσουμε τα συστήματά μας και τις διαδικασίες των πόλεών μας πρώτα από όλα. Ο άνθρωπος θα πρέπει να γίνει ο πρώτος στόχος.